

Paaltjes verdwijnen regelmatig van de straat

Amsterdammertje is gewild als souvenir

Van onze stadsredactie

Eén van de meest herkenbare punten in de stad is wel het Amsterdammertje. Her en der door de stad verspreid heeft het als voornaamste doelstelling gemotoriseerd verkeer van de voet- en fietspaden te weren. Dat dit niet altijd lukt is voor een deel te wijten aan de mysterieuze verdwijning van veel van deze Mokumse straatversieringen, waarna het verkeer zijn slag slaat. Waar ze blijven is niet met zekerheid te zeggen, wel mag men aannemen dat een groot aantal verhuist naar achtertuinen en huiskamers.

De geschiedenis van het Amsterdammertje gaat terug tot 1850, toen huiseigenaren hun eigendom moesten beschermen tegen het steeds drukker wordende verkeer. Destijds bestond dit voornamelijk nog uit paard en wagen. Ter bescherming werden afgedankte scheepskanonnen in de straat gestoken. De gemeente nam het idee over en liet zijn architect paaltjes ontwikkelen. Dit was de 'geboorte' van het Amsterdammertje met de drie Andreaskruisen uit het stadswapen. De eerste werd geplaatst in het Begijnhof, rond de zeventiger jaren volgde het Leidseplein met zijn drukke voetgangersverkeer. Tegenwoordig staan er duizenden in de stad, een 'vloek' voor vele automobilisten maar een zegen voor voetgangers.

Exacte cijfers vallen er niet te geven, niet wat betreft het aantal dat in de stad staat en niet wat betreft het aantal dat de straat op illegale wijze verlaat. „Vorig jaar hebben we op bestelling 5.000 nieuwe Amsterdammertjes afgeleverd”, verklaart een woordvoerder van de Materiaaldienst van de gemeente. Ook de afdeling Wegen kon geen getallen noemen. „Amsterdammertjes worden in opdracht van diverse diensten geplaatst of herplaatst. Het aantal is dus niet bekend. Het plaatsen gebeurt vaak in verband met nieuwbouw of herstelwerkzaamheden. Het feit dat ze verdwijnen kan verschillende oorzaken hebben. Vandalisme, verkeerssituaties (bijvoorbeeld het omverrijden van de paaltjes, red.), en diefstal zijn de meest aanneembare”, aldus de woordvoerder van de Dienst Openbare Werken.

Dat de Amsterdammertjes soms niet op straat blijven staan blijkt wel uit het feit, dat ieder jaar het bestand weer aangevuld moet worden. Regelmatig verdwijnen de dure paaltjes in de gracht of wisselen ze van eigenaar. Een strafbaar feit, want: „Het betreft hier het ontvreemden van gemeente-eigendom”, aldus de politie, „en valt dientengevolge onder de noemer misdrijven. De persoon in kwestie wordt dan ook meegenomen naar het bureau, het Amsterdammertje in beslag genomen en tegen de persoon wordt proces verbaal opgemaakt”. Na deze procedure volgt een veroordeling wat in de meeste gevallen zal resulteren in een financiële boete.

Belangstellenden kunnen gerechtelijke vervolging voorkomen door een bezoek te brengen aan de Materiaaldienst van de gemeente. Daar staan zo'n tweehonderd (tweedehands) paaltjes die voor f 85,- zonder verdere problemen kunnen worden meegenomen. „In het voor-

jaar is er een lichte toename van het aantal kopers. Waarschijnlijk zijn mensen dan bezig met het opknappen van tuintjes en dergelijke. De meesten willen om nostalgische redenen een Amsterdammertje hebben”, verklaart de materiaaldienst. „Toch blijft de hoeveelheid die terugkomt de verkoop overtreffen. En eerlijk gezegd zitten we ook niet op particuliere kopers te wachten”.

De laatste tijd is de belangstelling voor het Amsterdammertje ontzettend toegenomen. Enkele jaren geleden werd via de media bekend gemaakt dat de typisch Amsterdamse paaltjes zouden verdwijnen in verband met bezuinigingsmaatregelen.

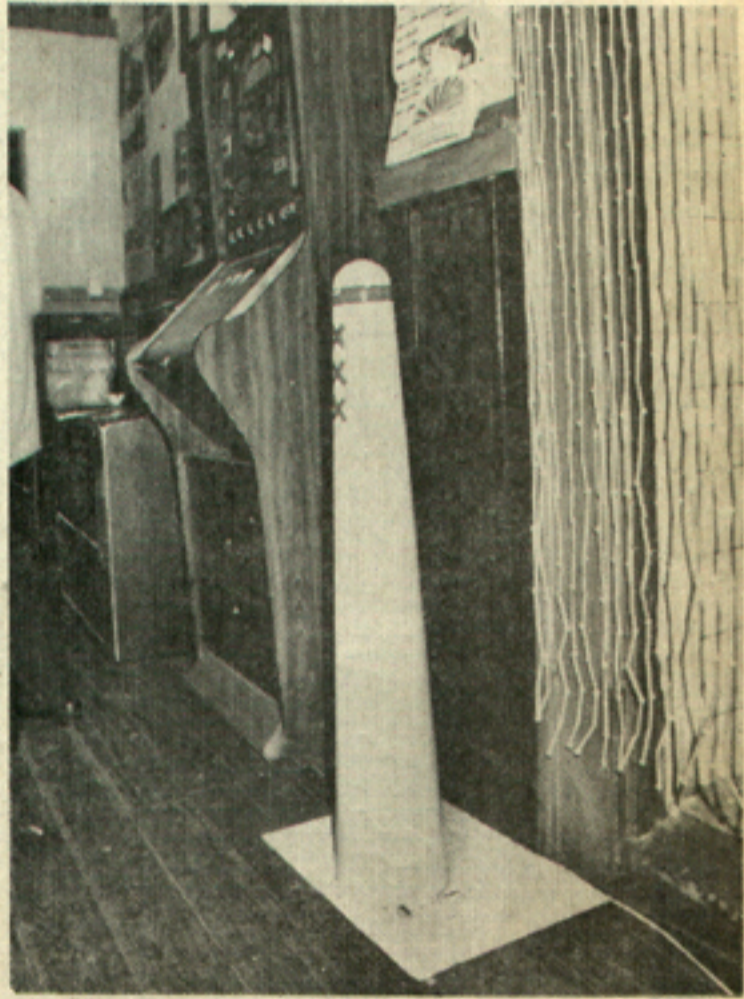
„Een storm in een glas water”, zegt de materiaaldienst. „Wij wisten van niets en het is naderhand ook niet doorgevoerd. Wel plaatsen we steeds minder paaltjes vanwege bezuinigingen maar ze worden hier niet voor weggehaald”.

Behalve de stalen uitvoering bestaan er vele andere vormen van Amsterdammertjes. De bakker verkoopt chocolade-uitvoeringen en voor de ware verzamelaar zijn ze verkrijgbaar in verschillende maten en materialen en ook in diverse vormen zoals oorbellen, hangers, manchetknopen, dasspelden, theelepels, kaarsen enzovoorts.

Het echte Amsterdammertje heeft het zwaar: er zijn buurtgenoten en winkeliers die de kleur aanpassen, het geval schilderen en/of versieren, om niet te spreken van de weggebruiker, die de rode paaltjes zelden of nooit ontzien.

Het Amsterdammertje valt in ieder geval niet meer weg te denken uit het straatbeeld van onze hoofdstad.

Want het is en blijft een karakteristiek beeld van de stad, en daarom een aardig aandenken aan Amsterdam.

Amsterdammertjes vinden we niet alleen langs de straten. Vaak genoeg worden de paaltjes gebruikt om een lege plek sleefvol op te vullen zoals hier in één van de vele Amsterdamse café's.